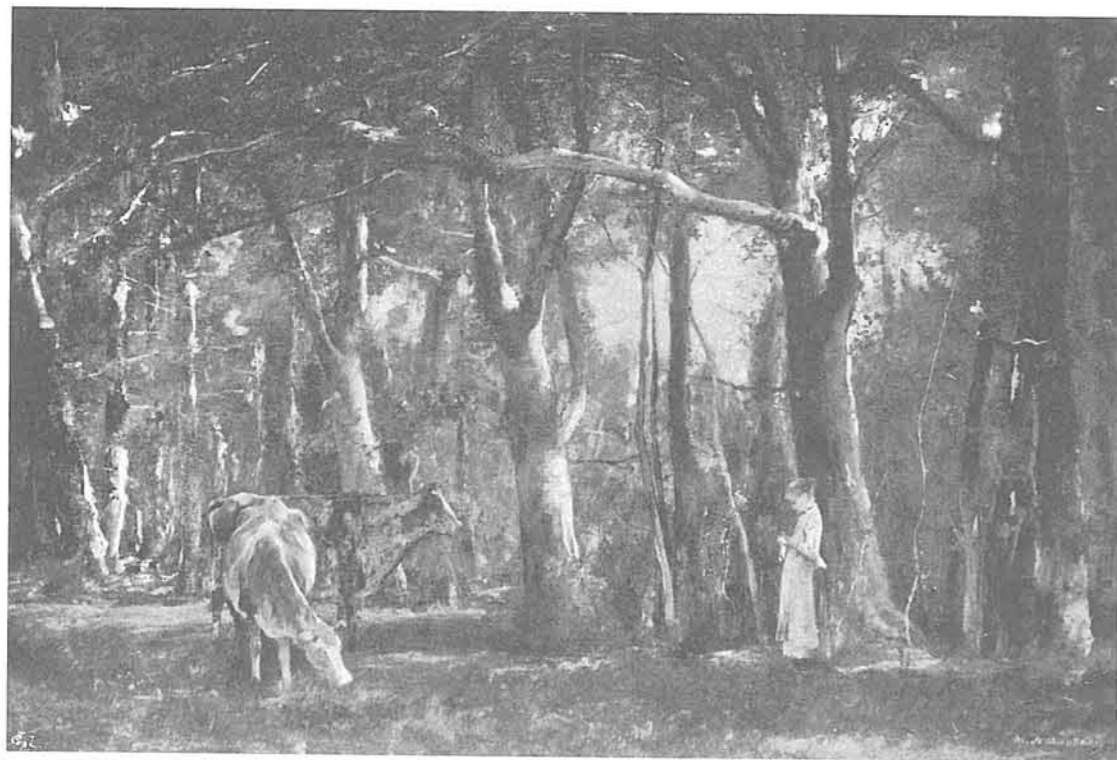

nyújthat az, hogy az emelet magasságnyi kandalló tetején még elfért egy páncélos vitéz lóháton, öles dárdával a jobbában. És minden bútordarab műremek volt ott. Egy spanyol templom kórusát vásárolta meg a felső galéria folyosójára, a Pyrénékből került egy remekbe faragott régi templomi szószék a két ablak közé, az ajtók, az ajtófélfák (mert hisz nem volt ott kilincsre járó ajtó), a mennyezet megannyi olasz és németalföldi régi véset vagy magyar stílben próbált faragás; a gobelinek, a keleti selyem szőnyegek, a márvány és bronz szobrok, az ezüst, elefántcsont és porcellán apróságok, a régi mesterek képei mind megannyi múzeumba való kincs; egy-egy bútordarab egész kis vagyont ért. És mindezen Munkácsy izlése, ki olyan

Tehénpásztor.

Sedelmeyer jogosításával.

elragadó harmóniába rendezte el feleségével ezeket a kincseket érő tárgyakat, hogy nem az értékükkel nyomták agyon egymást, hanem a szépségeikkel alkottak egy művészi, meleg, barátságos otthont, melyben megfordult Lajos Viktor, a mi királyi hercegünk, — az angol trónörökös, — a jelenlegi orosz cár apja cárevics korában, — a svéd király, — a dán uralkodó, — a spanyol királyné, — a nápolyi királyné, — Frigyes herceg, — a luxemburgi nagyhercegné, — Bonaparte Roland herceg, — a francia, angol, német arisztokracia, — a magyar főurak, hogy a sorrend kedvéért először a született méltóságokat említsük, mert ritka az olyan művész vagy író Párisban, ki ne járt volna nála vagy helyet ne foglalt volna vendégszerető asztala mellett. Liszt heteket töltött Kolpachon, arcképét is ott festette meg Munkácsy;

Haynaldot benső barátság fűzte hozzá; Daudet, Dumas, Pailleron, Müntz, a tudós műtörténetíró, Yriarte, Pitié tábornok, J. Comte rendes vendégei voltak s velök a Párisban élő művészek, írók s tudósok közül: J. Breton, Chaplin, Jules Lefebvre, Duez, Stevens, Vibert, Detaille, Roger-Jourdain, Schenk, Mosler, Antokolszki, Laguillermie, E. Renan, Hébrard, Arsène-Houssaye, Nordau, Goncourt, L. Ulbach, de Péne, Albert Wolf, Gonse, René Delorme, Dézamy, Déroulède, Deschanel, Blowitz; Brozik, Bruk Lajos, Charlemont, Jettel, Liebermann, de Thoren, Krieshaber, Massenet, Bertha Sándor, Fourcaud; nagyobbzsabású alkotásainál még a műteremben tett látogatást a francia köztársaság elnöke Carnot, annak idején meg Gambetta; Türr tábornok terítéke, a midőn Párisban időzött, rendszeren az asztalon volt s a

Patak partján.

Sedelmeyer jogosításával.

magyar társadalom előkelőbb alakjai az ő szalonjában ismerkedtek meg a francia társasággal. Az angol és amerikai nábobok vetélkedtek Munkácsynénak egy-egy meghívójáért s ő nem egyszer gyűjtötte maga köré a párisi magyar kolónia fiatal művésznövendékeit, kik a milyen elfogulva nyitottak be abba a fejedelmi palotába, annyi fesztelen lelkesedéssel érezték aztán a körében, hogy hiszen szerető jó barátjuk, segítő kollégájuk az az édes nagy ember, a ki embernek is akkora volt, mint művésznek. Soha se felejtette ő el, hogy milyen jól esett neki, mikor Knaus düsseldorfi fényes műtermében barátságosan kezét szorított vele s vissza is adta ő azt a kézszorítást kezdő társainak mindannyiszor, valahányszor csak alkalma nyílt reá, a mint nem feledkezett meg milliókkal fizetett vásznai közt azokról a szerény százasokról, melyekkel az ő sorsán lendített annak idejében a magyar kormány: nemcsak stipen-